

Abdulkadir KAYACI

**MEDENİ USUL HUKUKU
BAKIMINDAN TAKAS**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TAKAS

I. Takas Kavramı ve Takasın İşlevleri.....	5
A. Takas Kavramı	5
B. Takasın İşlevleri.....	9
II. Takas ve Takas Beyanının Hukuki Niteliği	10
A. Takasın Hukuki Niteliği.....	11
1. Takasın Borçlu Sıfatıyla Yapıldığını Kabul Eden Görüşler	11
2. Takasın Alacaklı Sıfatıyla Yapıldığını Kabul Eden Görüşler.....	11
3. Takasın İki Sıfatla Yapıldığını Kabul Eden Görüşler.....	12
B. Takas Beyanının Hukuki Niteliği.....	14
C. Takas Beyanının Yenilik Doğuran Bir Hakkın Kullanılması Niteliğinde Bir İşlem Olmasının Sonuçları.....	16
1. Takas Beyanından Geri Dönülememesi.....	16
2. Takas Beyanının Şarta Bağlanamaması.....	17
3. Takas Beyanının Vadeye Bağlanamaması.....	18
4. Takas Beyanının Zamanaşımına ve Hak Düşürücü Süreye Tabi Olmaması	19
5. Takas Beyanında Bulunma İmkânının Alacaktan Bağımsız Devredilememesi.....	20
III. Takasın Benzer Hukuki Kurumlar ile Karşılaştırılması	20

A. Mahsup	20
B. Mal Değişim Sözleşmesi.....	22
C. Hapis Hakkı.....	23
IV. Takasın Türleri.....	24
A. Kanun Gereği Kendiliğinden Hüküm Doğuran Takas.....	24
B. Kanun Tarafından Taraflarca Başvurulmasına İmkân Tanınan Takas	26
C. Sözleşmeden Kaynaklanan Takas	26
V. Takas İmkânına Başvurulması İçin Gerekli Şartlar	28
A. Genel Olarak	28
B. Takas İmkânının Doğması İçin Var Olması Gereken Şartlar.....	32
1. Takasa Konu Alacak ve Borcun Karşılıklı Olması Şartı.....	32
2. Takasa Konu Alacak ve Borcun Aynı Cins Olması Şartı	37
3. Takasa Konu Alacağın Muaccel, Borcun İfa Edilebilir Olması Şartı.....	42
4. Takasa Konu Alacağın Dava Edilebilir Olması Şartı	45
5. Takas İmkânından Feragat Edilmemiş Olması Şartı.....	52
C. Takas İmkânına Başvurmadaki Engeller.....	53
1. Tevdi Edilmiş Eşyanın Geri Verilmesine veya Bedeline İlişkin Alacaklar	56
2. Haksız Olarak Alınmış veya Aldatma Sonucunda Alıkonulmuş Eşyanın Geri Verilmesine veya Bedeline İlişkin Alacaklar	57
3. Borçlunun ve Ailesinin Bakımı için Zorunlu Olup, Özel Niteliği Gereği, Doğrudan Alacaklıya Verilmesi Gereken Alacaklar.....	59
VI. Takas İmkânına Başvuru.....	62
A. Genel Olarak	62
B. Geçerlilik Şartları	64
C. İçeriği	68
D. Zamanı	70
VII. Takasa Başvurulmasının Sonuçları.....	71

A. Genel Olarak.....	71
B. Takasa Konu Alacak veya Borcun Tamamen Sona Ermemesi Hali.....	72
C. Takasın Geriye Yönelik Etkileri.....	73
1. Genel Olarak.....	73
2. Takasın Geriye Yönelik Etkisinin Sonuçları.....	74
3. Takasın Zamanaşımını Kesme Etkisi	78

İKİNCİ BÖLÜM

TAKASIN BAZI MEDENİ USUL HUKUKU KURUMLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. Takas Başvurusunu İncelemeye Görevli ve Yetkili Mahkeme	81
A. Genel Olarak Görev ve Yetki	81
B. Takasa Karşı Dava İle Başvurulması Halinde Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	84
1. Asıl Dava ile Karşı Davayı Görmekle Görevli Olan Mahkemenin Belirlenmesi	86
2. Asıl Dava ile Karşı Davayı Görmekle Yetkili Olan Mahkemenin Belirlenmesi	91
C. Takasa Savunma Yoluyla Başvurulması Halinde Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	93
II. Medeni Usul Hukuku Bakımından Takasa Konu Alacağın Dava Edilebilir Olması Şartının Değerlendirilmesi.....	96
A. Genel Olarak Dava Şartları	96
B. Dava Edilebilirliğin, Dava Şartı Olup Olmadığı Hakkında Değerlendirmeler.....	100
C. Dava Edilebilir Olmayan Alacağın Konu Edildiği Takasın Savunma veya Karşı Dava Yoluyla Gündeme Getirilmesi Halinde Verilecek Karar.....	106

III. Takasa Konu Alacak ve Borcun Aynı Cins ve Takasa Konu Alacağın Muaccel Olması Şartlarının Dava Açılmasıyla Malvarlığına Dönüşen Haklar Bakımından Değerlendirilmesi	109
A. Dava Açılmasıyla Şahıs Varlığına İlişkin Hakların Malvarlığı Haklarına Dönüşmesi.....	109
B. Davanın Açılmasıyla Takasa Konu Alacak ve Borcun Aynı Cins Dönüşmesi ve Takasa Konu Alacağın Muaccel Hale Gelmesi	111
IV. Takasa Konu Alacak ve Borcun Karşılıklı ve Aynı Cins Olması Şartlarının Dava Konusunun Devri Bakımından Değerlendirilmesi	115
A. Dava Konusunun Devrine Genel Bakış.....	115
B. Takasa Konu Alacak ve Borcun Karşılıklı Olması Şartının İstisnası İle Takasa Konu Alacak ve Borcun Aynı Cins Olması Şartının Dava Konusunun Devredilmesiyle Gerçekleşmesi.....	119
V. Takasın İspat Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi	121
A. Takasın Bileşik İkrar Teşkil Etmesi.....	121
1. Genel Olarak İkrar	121
2. Takas Başvurusu İle Dava Konusu Alacağın Varlığının İkrar Edilmesi.....	127
B. Takas Başvurusu İle Takasa Konu Alacağın İspatı.....	129
1. Senetle İspat Edilmesi Gereken Vakıalar	129
2. Takas Başvurusunun Yapıldığı ve Takasa Konu Alacağın Varlığının İspatı.....	132
VI. Takasın Feragat Kurumu Bakımından Değerlendirilmesi	135
A. Genel Olarak Davadan Feragat.....	135
B. Davadan Feragatin Sonuç Doğurmaması.....	137
C. Savunma Olarak Takasa Başvurulmasından Sonra Davacının Davadan Feragat Edip Edemeyeceğinin Değerlendirilmesi	139
D. Takas Başvurusu İçeren Karşı Davadan Feragat Edilip Edilemeyeceğinin Değerlendirilmesi.....	141
E. İlk Defa Savunma Olarak Başvurulan Takasın Geri Alınıp Alınamayacağının Değerlendirilmesi.....	142

VII. Takas Başvurusuna Dair Gerekçenin Kesin Hükümün	
Kapsamında Kalması.....	143
A. Genel Olarak Karar Çeşitleri	143
B. Kesin Hükümün Objektif Sınırları.....	145
C. Hükme Gerekçe Olan Takas Başvurusunun Kesin Hüküm	
Etkisine Sahip Olması	151

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TAKASIN MEDENİ YARGIDA İLERİ SÜRÜLMESİ

I. Yargılama Öncesinde Başvurulan Takasın Medeni Yargıda İleri	
Sürülmesi	153
A. Teksif İlkesi ile İddia ve Savunmaların Genişletilmesi ve	
Değiştirilmesi Yasağı.....	153
1. Teksif İlkesi.....	153
2. İddia ve Savunmaların Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	
Yasağı	155
3. İddia ve Savunmaların Genişletilmesi ve Değiştirilmesi	
Yasağının İstisnaları	160
a. Islah.....	160
b. Karşı Tarafın Muvafakati	162
B. Medeni Yargıda Savunma Araçları.....	163
1. Genel Olarak.....	163
2. İtiraz	165
3. Def'i.....	170
4. Takas Savunması	174
II. Takasa İlk Defa Medeni Yargıda Başvurulması.....	180
A. İlk Defa Medeni Yargıda Başvurulan Takasın Hukuki	
Niteliği ve Hukuki Niteliğine Bağlı Hukuki Sonuçlar.....	180
1. Genel Olarak.....	180
2. Usul İşlemleri.....	182

a. Usul İşlemleri ile Maddi Hukuka Ait İşlemlerin Karşılaştırılması.....	182
b. Usul İşlemlerinin Geçerli Olarak Yapılması.....	184
c. Usul İşlemlerinin Geri Alınamaması, İptal Edilememesi, Şarta ve Vadeye Bağlanamaması.....	185
d. Taraf ve Mahkemeye Ait Usul İşlemleri.....	188
e. Taraf Usul İşlemlerinin Hukuki İşlemlerden Ayrılması..	190
3. İlk Defa Medeni Yargıda Başvurulan Takasın Hukuki Niteliğinin Medeni Hukuk Teorisi İle Açıklanması	190
4. İlk Defa Medeni Yargıda Başvurulan Takasın Hukuki Niteliğinin Usul Hukuku Teorisi İle Açıklanması.....	193
B. Takasa Başvurma Şekilleri.....	196
1. Genel Olarak	196
2. Takasa Savunma Aracı Olarak Başvurulması ve Bu Bağlamda Takas Savunmasının İddia ve Savunmaların Geniştirilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı Bakımından Özellik Arz Etmesi	198
3. Takasa Karşı Dava İle Başvurulması.....	203
a. Genel Olarak Karşı Dava	203
b. Takas Başvurusu İçeren Karşı Dava.....	208
III. Takasa Terditli Şekilde Başvurulması	212
A. Terdit İlişkileri	212
1. Genel Olarak Terdit.....	212
2. Savunmada Terdit	214
3. Dava ve Karşı Davada Terdit.....	216
a. Terditli Dava.....	216
b. Terditli Karşı Dava	219
B. Takasa Savunma Aracı Olarak Terditli Şekilde Başvurulması.....	221
C. Terditli Takasa Konu Alacağın Çekişmesiz, Borcun Çekişmeli Olması Durumu.....	223
D. Takasa Terditli Karşı Dava İle Terditli Şekilde Başvurulması	224
E. Terditli Olarak Takasa Başvurulmasının Zamanaşımına Etkisi ..	226

SONUÇ	229
KAYNAKÇA.....	239